

Bog anmeldelser

Anmeldere i dette Nummer: Kontorchef, Lektor, cand. polit. *Niels Banke*; Lektor, cand. polit. *Børge Barfod*, Handelshøjskolen; Fuldmægtig, Lektor, cand. polit. *Kjeld Bjerke*; Lektor, cand. polit. *Jørgen Gelting*; Lektor, cand. merc. *Svend Jensen*, Handelshøjskolen; Statsaut. Revisor *Aksel Madsen*, Handelshøjskolen.

Økonomiske Efterkrigsproblemer. Betænkning afgivet af Finansministeriets Udvalg af 30. Januar 1943. 2. Del, Engangsskat. 1945. 127 + 157 Sider. Kr. 3,00.

Anden Del af »Professorudvalgets« Betænkning, som nu er kommet, maatte naturligvis i højere Grad end 1ste Del modtages med blandede Følelser, da jo de færreste er saa altruistisk indstillede, at de ønsker at betale mere i Skat end allerhøjest nødvendigt. Det, der derfor først og fremmest vil interessere, er Spørgsmaalet: Er den forestaaende Engangsskat nødvendig? De Argumenter, der anføres i Betænkningen for Gennemførelsen af en Formuestigningsafgift en Gang for alle, synes meget overbevisende og har to Sider.

Formuestigningsafgiften vil for at undgaa Inflation have til Opgave i saa stort Omfang som muligt at inddrage de ledige Penge, saa at man derved hæmmer en Stigning i Statsgælden; men dernæst vil Afgiften ogsaa selvstændig kunne begrundes med, at den almindelige Opfattelse indenfor Befolkningens Flertal under Krigen har været den, at det i gørligt Omfang burde forhindres, at nogen forøgede sine Indkomster og sin Formue i Kraft af Krigtidens særlige Konjunkturer.

Hvad det første Spørgsmaal angaar, maa man regne med, at hvis alle ledige Penge skulde opsuges ved Statslaan, vilde Statsgælden efter Krigen andrage ca. 8 Milliarder Kroner mod ca. 1½ Milliard før Krigen. Forøgelsen i Renteudgiften vilde herefter blive ca. 250 Mill. Kr. Renteudgiften vilde dog til Dels financiere sig selv, fordi Obligationsejerne skal svare Skat af de modtagne Renter. Man kan derfor regne med, at 200 Mill. Kr. skal financieres paa anden Maade.

Man kunde tænke sig at lade Formueejerne og de store Indtægter betale Renterne gennem en Skatteforøgelse; der vilde da ikke ske nogen uønskede fordelingsmæssige Konsekvenser. Hvis derimod den brede Befolkning ogsaa vilde komme til at betale Skatten til Forrentning af Statsgældsforøgelsen, vilde der blive overført Indkomst fra de mindre velstaaende til Statsobligationernes Ejere og derigennem skabes Renteindkomster af den under Krigen skabte fiktive Formue. Da dette maa synes ubilligt, maa man derfor vælge at opkræve en Engangsskat for derigennem at opsuge en større Del af de ledige Penge og saaledes nedsætte den aarlige Rentebyrde.

At man bør opkræve en Engangsskat hvilende paa et ret vidt Grundlag, kan begrundes med den foran nævnte almindelige Opfattelse indenfor den største Del af Befolkningen.

Bog anmeldelser

Anmeldere i dette Nummer: Kontorchef, Lektor, cand. polit. *Niels Banke*; Lektor, cand. polit. *Børge Barfod*, Handelshøjskolen; Fuldmægtig, Lektor, cand. polit. *Kjeld Bjerke*; Lektor, cand. polit. *Jørgen Gelting*; Lektor, cand. merc. *Svend Jensen*, Handelshøjskolen; Statsaut. Revisor *Aksel Madsen*, Handelshøjskolen.

Økonomiske Efterkrigsproblemer. Betænkning afgivet af Finansministeriets Udvalg af 30. Januar 1943. 2. Del, Engangsskat. 1945. 127 + 157 Sider. Kr. 3,00.

Anden Del af »Professorudvalgets« Betænkning, som nu er kommet, maatte naturligvis i højere Grad end 1ste Del modtages med blandede Følelser, da jo de færreste er saa altruistisk indstillede, at de ønsker at betale mere i Skat end allerhøjest nødvendigt. Det, der derfor først og fremmest vil interessere, er Spørgsmaalet: Er den forestaaende Engangsskat nødvendig? De Argumenter, der anføres i Betænkningen for Gennemførelsen af en Formuestigningsafgift en Gang for alle, synes meget overbevisende og har to Sider.

Formuestigningsafgiften vil for at undgaa Inflation have til Opgave i saa stort Omfang som muligt at inddrage de ledige Penge, saa at man derved hæmmer en Stigning i Statsgælden; men dernæst vil Afgiften ogsaa selvstændig kunne begrundes med, at den almindelige Opfattelse indenfor Befolkningens Flertal under Krigen har været den, at det i gørligt Omfang burde forhindres, at nogen forøgede sine Indkomster og sin Formue i Kraft af Krigtidens særlige Konjunkturer.

Hvad det første Spørgsmaal angaar, maa man regne med, at hvis alle ledige Penge skulde opsuges ved Statslaan, vilde Statsgælden efter Krigen andrage ca. 8 Milliarder Kroner mod ca. 1½ Milliard før Krigen. Forøgelsen i Renteudgiften vilde herefter blive ca. 250 Mill. Kr. Renteudgiften vilde dog til Dels financiere sig selv, fordi Obligationsejerne skal svare Skat af de modtagne Renter. Man kan derfor regne med, at 200 Mill. Kr. skal financieres paa anden Maade.

Man kunde tænke sig at lade Formueejerne og de store Indtægter betale Renterne gennem en Skatteforøgelse; der vilde da ikke ske nogen uønskede fordelingsmæssige Konsekvenser. Hvis derimod den brede Befolkning ogsaa vilde komme til at betale Skatten til Forrentning af Statsgældsforøgelsen, vilde der blive overført Indkomst fra de mindre velstaaende til Statsobligationernes Ejere og derigennem skabes Renteindkomster af den under Krigen skabte fiktive Formue. Da dette maa synes ubilligt, maa man derfor vælge at opkræve en Engangsskat for derigennem at opsuge en større Del af de ledige Penge og saaledes nedsætte den aarlige Rentebyrde.

At man bør opkræve en Engangsskat hvilende paa et ret vidt Grundlag, kan begrundes med den foran nævnte almindelige Opfattelse indenfor den største Del af Befolkningen.

Denne Opfattelse gælder ikke alene for de Indkomst- eller Formueforøgelser, der direkte kan henføres til Fortjenester m. v. paa Værnemagten m. v., men ogsaa de, som skyldes Krigstidens almindelige Vareknaphed og Prisstigning. Ud fra disse Betragtninger foreslaar »Professorudvalget« en Formuestigningsafgift og foretrækker denne for en generel Formueafgift, bl. a. fordi en generel Formueafgift vil beskatte de Formuer, som er blevet formindsket under Krigen, og ligeledes de Formuer, der kun er steget lidt, medens disse vil blive fritaget for Formuestigningsafgift ved Indførelsen af et afgiftsfri Fradrag.

Som Eksempel paa en Skala, Udvalget kan tænke sig, anføres følgende Skala I a, jvf. Side 53 i Betænkningen:

I Formuetilvæksten fradrages et Beløb lig 10 pCt. af Basisformuen, dog mindst 20.000 Kr. Ved Udregningen af Procentforholdet mellem den herefter afgiftspligtige Del af Formuestigningen og Basisformuen ansættes Basisformuer under 20.000 Kr. til 20.000 Kr. Den afgiftspligtige Formuestigning beskattes derefter som følger:

Den Del af den afgiftspligtige Formuetilvækst, der ligger indenfor nedenstaaende Procentintervaller, beregnet i Forhold til Basisformuen, beskattes med

Under 10 pCt. af Basisformuen	25 pCt.
10— 20 pCt. af Basisformuen	35 »
20— 40 »	45 »
40— 60 »	70 »
60— 80 »	75 »
80—100 »	80 »
100 pCt. af Basisformuen og derover	90 »

Denne Skala er karakteriseret ved en progressiv procentvis Stigning, og saaledes, at det særlig er Stigningerne (i hele Formueforøgelsen) over 50 pCt. af Basisformuen, der skal rammes, nemlig ud fra den Betragtning, at Prisniveauet efter Krigen maa antages at komme til at ligge ca. 50 pCt. højere end før Krigen, og at der derfor en Tale om en reel Formuestigning, naar den nominelle Forøgelse er større end 50 pCt.

Naar ogsaa Forøgelser under 50 pCt. beskattes, kan dette forsvares ud fra, at hele Samfundets Realformue pr. Individ er gaaet ned under Krigen.

Som anført gives et afgiftsfri Fradrag i Formuetilvæksterne paa 10 pCt. af Basisformuen, dog mindst 20.000 Kr. Dette Fradrag kan bl. a. motiveres med, at man ønsker at fritage den normale Opsparing fra Beskatningen. Naar man specielt har sat en Mindstegrænse for det afgiftsfri Fradrag, er det for særlig at beskytte Formuestigningerne for de mindre Formuer.

Spørgsmaalet, der rejser sig, er, hvor store Beløb, der kan tænkes at komme ind f. Eks. ved Anvendelse af den foran omtalte Skala. Udvalget har regnet med under Hensyn til forhøjede Vurderinger, særlig Ejendoms-skyldvurderingen og en skærpet Formuekontrol, at Engangsskatten skulde give over 2 Milliarder Kroner. Regner man med 2 Milliarder Kroner, vilde Bruttorentebesparelsen blive ca. 80 Mill. Kr. Nettobesparelsen vilde dog blive mindre, idet Opkrævelsen af Engangsskatten medfører, at man gaar Glip af den aarlige Formueskat af den bortbeskattede Formue og af Indkomstskatten af et Beløb svarende til Renten heraf. Til en Bruttorentebespa-

relse paa 112 Mill. Kr., der omtales i Betænkningen, jvf. Side 118, regner Udvalget, at Nettorentebesparelsen (for Statskassen) kun vil andrage 79 Mill. Kr., d. v. s. Besparelsen gaar ned med ca. 30 pCt.

Det saaledes anførte System synes meget rationelt ud fra de givne Forudsætninger, men lider dog, som ogsaa Udvalget er klar over, af en meget væsentlig Mangel, nemlig at man ikke ad denne Vej kan ramme de Personer, der under Krigen har haft store Indtægter, men brugt dem. Udvalget er derfor inde paa Tanken, at man f. Eks. kunde supplere Formuestigningsafgiften med en Efterbeskatning af Krigstidens Merindkomster.

Udvalget gaar dog, bortset fra et Medlem, ikke ind for en saadan Suppleringsring, hvilket maa siges at være meget beklageligt. Der synes at være to Grunde til, at man viger tilbage herfor. Dels er man bange for, at en Skat af den Art vil være meget kompliceret at gennemføre, dels er man bange for, at en saadan Skat vil hæmme Forbruget og derigennem virke depressiv.

Jeg synes, at ingen af Argumenterne kan være tilstrækkelig afgørende overfor den Kendsgerning, at man i det Omfang, det overhovedet er gør ligt, bør ramme de Personer, som har haft store Krigsfortjenester og forbrugt dem.

I Stedet rammer man i første Række Opsparingen; men netop ud fra de Synspunkter, som det store Flertal af Befolkningen anlægger, burde man vel først og fremmest ramme dem, der har brugt deres Penge, i anden Række dem, der har sparet op.

Kjeld Bjerke.

Jørgen Pedersen: Fuld Beskæftigelse og økonomisk Tryghed, samt andre Afhandlinger. Nyt Nordisk Forlag, Arnold Busck. København 1945. 129 Sider. Kr. 7,75.

Professor Jørgen Pedersen's i Slutningen af 1945 udsendte Bog indeholder fem Afhandlinger om (I) fuld Beskæftigelse og økonomisk Tryghed, (II) Udligning af Lønniveauet i Landbruget og andre Erhverv, (III) Inflationen og Fordelingen, (IV) Gældsproblemet samt (V) en Belysning af den økonomiske Politik i 1918—20. Samtlige Afhandlinger er saaledes direkte eller — som V — indirekte af aktuel Interesse.

Titelafhandlingen (I) svarer ret nøje til dels Artiklen »Reguleringen af Pengevæsenet efter Krigen« (Nationaløkon. Tidsskr. 1944), dels Kapitel 6 i 2. Del af Jørgen Pedersen's i 1944 udkomne Bog om Pengeteori og Pengepolitik, som tidligere har været anmeldt i Handelsvidenskabeligt Tidsskrift (8. Aarg. 1944, S. 201).

Afhandling (II) har tidligere været offentliggjort i Nationaløkon. Tidsskr. 1945 under Titlen »Fuld Beskæftigelse og Leveomkostningerne«. Afhandlingens Grundtanke er følgende: I Mellemkrigsperioden og særlig i 1930'erne var Lønniveauet indenfor Landbruget betydeligt lavere end Lønnen for tilsvarende Arbejde i andre Erhverv. Lønforskellen kunde opretholdes i Kraft af, at Byerhvervenes store Arbejdsløshed virkede som en Bremse paa Indvandring af Arbejdskraft fra Landbruget. Men hvis man i Fremtiden etablerer den meget omtalte fulde Beskæftigelse, forøges Arbejdskraftens Be-